

CAM İŞ

Devlet Nüshası

Yazı işlerini fiilen idare edenler:
Nevzat Şeker; Hüseyin Kara
Cemil Gider Lütfi Ak

Basıldığı yer :
TÜRKIYE TICARET Matbaası

IŞÇI ARKADAŞ
Bu Gazete senin malındır
Bundan istifade etmesini bil
Ve SENDIKANA üye ol

Gayri Siyasî, içtimaî, ve Meslekî Gazete

Yıl 2 SAYI 16 — Her ayın 1 inde çıkar — Adres : Şişe ve Cam Işçileri Sendikası, Paşabahçe — Istanbul — 1/ŞUBAT/1954 — Fiatı : 10 Kuruş

Türk işçi sendilarının talebleri

Yazan :
M. KOYLHISARLIOGLU

Son günlerde gazetelerimiz Türk İşçi Sendikalarının çalışma Bakanlığının vaki 17 talebini bahis mevzu etmekte, gerçi bu taleplerin bir çok tanınmış fikir adamlarını temsil eden Milli Tesanüt Birliği delâleti ile vaki olduğunu bildirmekte, ancak bu teşekkülün bahis mevzu talepler karşısında aldığı vaziyeti işaret etmektedirler.

Diğer taraftan gazeteler de, bu talepleri sırf sütunlarına geçirmekle iktifa etmekte, bunlar hakkında bir fikir dermeyan etmektedirler. Mamafi bu duruma hayret etmemek lâzımdır. Diğer memleketlerin işçilerine, bu cümleden olmak üzere Fransada Reisicumhur seçimine, Milletler arası Kongre ve Konferanslara, şu veya bu memleketin san'at ve fikir hayatına ait sütunlar dolusu resimler ve yazılar neşreden matbuatımızda memleketimizin en ehemmiyetli meselelerinden biri haline gelmek istidadında olan sosyal siyaset problemlerine diğer pek çok mühim meseleler gibi temas etmek, bunları temsil tahlil ve tenkit etmek itiyadı yerleşmemiştir.

Diğer taraftan acı bir hakikat olmakla beraber itiraf etmek lâzımdır ki Türk Halk efkarı da meselelere karşı henüz biganedir.

Hayati iç meselelerimize karşı efkârı umumiyenin bu kayıtsızlığı belkide matbuatımızın kadrini ve hüviyetini tayin etmektedir.

Gazetelerimizin ekserisi bir magazinden pekte fazlalı olmayan bugünkü durumları ile bittabi ciddî Avrupa matbuatı arasındaki ehemmiyetli farkı gözlerden kaçmamaktadır.

Her ne ise küçük fakat samimi sitemden sonra şimdi bu taleplerin manası üzerinde bir nebze duralım.

Evvelâ şu noktaya işaret etmek doğru olurki, kendine yardım sektörünün fevkalâde sınıf olduğu bir memlekette sosyal islâhatı ve işçi işveren münaiebetlerinin tanzimi husussundaki bütün yükün amme organlarına tereddüp ettiği aşikârdır.

Sendikacılığın gerek maddeten gerek manen kuvvetlenmemiş olduğu işçi ve sendika hareketlerinin lâyiki ile anlaşılmamış bulunduğu, işverenlerin sosyal espiriye akıllara yatmadığı, işçi meslek teşekküllerinin (Coalition) hakkının tabii neticelerinden olan bazı vasıtalarla teçhiz edilmemiş bulunduğu bir memlekette Devletin iyi kötü her işin hakimi olması tabii ve mukadderdir.

Halbuki biraz önce işaret ettiğimiz şartların gerçekleşmiş olduğu garp aleminde ise işçilerin veya onlara ait sendikaların bütün bu meseleleri teşebbüslerle veya onlara ait meslek teşekkülleri ile (Iş Veren Sendikalara) karşılıklı olarak hal edecekleri ve esasen filiyatta da hâdiselerin böyle bir seyir takip ettiklerini herkesin malumudur. Mevzuubahis memleketlerde bütün çalışma hayatını ve iç piyasasını kaplayan Kollektif akitler bugün sosyal mevzuattaki hükümleri çoktan geride bırakan bir manzara göstermekte ve hatta bu kabil iş hukuku mevzuatında henüz izi ve eseri dahi olmayan Milletler arası çalışma akitlerine henüz mevzu dahi teşkil etmeyen bir çok problemler: Kendi kendilerine yardım mekanizması : yolu ile tahakkuk eylemektedir. Bu kısa mülâhazalarla üzerinde durmak istediğimiz nokta memleketimizde işçilerin ve sendikaların taleplerinin tahakkuku zımmında daha uzun müddet kısmen doğrudan doğruya, kısmen çeşitli vasıtalarla hükümet üzerinde tesir etmeğe çalışmalarının tabi karşılanması irap ettiğidir.

Başka bir yazımızda bu talepleri teker teker tetkik edeceğiz.

KAY

Teşekkür

Devlet teşekküllerinde çalışan işçilerin istifade ettiği bir maaş tutarındaki ikramiyeden biz Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası işçilerininde istifade etmesi için yaptığımız teşebüsleri, iyi bir niyetle karşılayıp dileğimizi yerine getiren

Sayın Başvekil Menderes'e, Hususi Kalem Md. ü Sayın Basri Aktaş'a, Iş Bankası Meclisi Idaresine ve Iş Bankası Umum Müdürü B. Üzeyir Avunduk'a, Müessesemiz idare meclisine ve Sayın Reisi B. Yakup Dinçbaş'a bütün işçi arkadaşlarımızın teşekkürlerini ve kend teşekkürleirimizi arz ederiz.

Istanbul
Şişe ve Cam Işçileri Sendikası
Idare Hey'eti

İşçilerimizin yılbaşında aldıkları ikramiye bir maaşa iblağ edildi

Devlet Müesseselerinde çalışan işçilerin istifade ettiği maaş ikramiyeden, sendikamızın teşebbüsü ve ileri gelen büyüklerimizin anlayışlı hareketleri ile Paşabahçe şişe ve cam fabrikasında çalışan işçilerinde faydalandığı malumdur.

Yalnız ikramiyelerini avans olarak ödenmesi ve ikramiyeden istifade eden mensupların bir ilâ On lira arasında muhasebeden alacaklı kalmaları bazı arkadaşların bizlerden devamlı olarak bu mevzuda sual sormalarına sebep olmuştur.

Her hangi bir yanlış anlamaya mahal vermemek için durumu burada açıklamayı faydalı bulmaktayız.

1 — Ikramiye verilen bütün işyerlerinde maaşlar indirimsiz olarak % 15 vergiye tabi tutulmuştur.

2 — Btgüne kadar hiç bir iş yerinde kesilen vergiler geri verilmemiştir.

3 — Paşabahçl Şişe ve Cam Fabrikalarında ödenen ikramiyeler avans olarak verildiğinden vergi kesintisi henüz tahakkuk ettirilmemiştir.

(Devamı 4 de)

Çalışma Bölge Müdürü sendikamızı ziyaret etti

Istanbul Çalışma Bölge Müdürü. B. Bedii Süngütay 22/1/1954 günü sendikamızı ziyaret etmiştir.

Günlük çalışma mevzuları üzerinde çeşitli konuşmalar yapılmış ve bu arada sendikamızın bazı şikâyetleri kendlierine not ettirilmiştir.

Şikâyetimiz arasında Cibali Hasan Ekin Cam imalatmanesinde 25 işçinin uzun zamandan beri Sigortasız, ücretli hafta tatilinden hariç tutulmaları ve Vergisiz çalıştırıldıkları ile Fener Havri Hürer fabrikasına ait aykırı hareketler de vardır.

Bir buçuk saat kadar süren konuşmalarımız'a bir aralık Sayın Ahmet Topçuda katılmış ve arkadaşlarımıza yeni çıkacak ve tadil edilmekte olan kanunlar hakkında izahatta bulunmuştur.

Yapı kooperatifimiz faaliyete geçti

Bir müddetten beri kanuni formalitelerini tamamlamakta olan «Is'tanbul Şişe ve Cam Işçileri Yapı Kooperatifi» idare hey'eti son aldığı bir kararla işçi evlerinin inşaası için arsa meselesini ele almış ve tetkiklerine başlamıştır.

Umumi kanaat, alınacak ar-

(Devamı 3 de)

Kayseride işçi Kredi Bankası büyük birtörenle açıldı

Bu münasebetle açılış töreninde bulunan Reisicumhurumuz önemli bir konuşma yaptı

Kayseri Sümerbank işçilerinin yardım sandığından toplanan para ile kurulmuş bulunan bir buçuk milyon lira sermayeli Işçi Kredi Bankasının açılış töreni 4.1.1954 tarihinde coşkun tezahürat arasında yapılmıştır.

Törende Reisicumhurumuz

Cumhurreisi Bayar, Işçi Kredi Bankasının hatıra defterini imzalıyor

Celâl Bayar, Büyük Millet Meclisi Reisi Refik Koraltan, İşletmeler vekili, Bankacılar ve daha bir çok davetliler hazır bulunmuştur.

Işçi Kredi Bankasının açılışını yapan Reisicumhurumuz Celâ Bayar işçı mümesilleri ve Kredi Bankası ıdare hey'eti üyelerile samimi bir hasbihal de bulunmuşlardır.

ki:

«Bugün hayatımın en heyecanlı, en kıymetli günlerindel birini daha yaşıyorum. Bunun sebebi, işçilerimizin kendileri memleket için çok faydalı bir eser meydana getirmiş olmalarıdır. Bir an bu teşekkülü gaye ve netice bakımından diğer malî müesseselerle mukayese edersek bunun bünye itibariyle mütevazi, fakat netice itibariyle onlar kadar müsbet olduğunu görürüz. Fakat hiç şüphe yo ki, bu mütevazi eser çok kıymetlidir. Bu müessesenin de kısa bir zamanda diğerleri gibi büyük bir inkişafa kavuşacağını katiyetle söyliyebilirim.

Bu sözleri niçin size inanarak söylüyorum? Bunu bir kaç kelime ile izah edebilmek için

(Devamı 3 de)

Türk İş'e gönderilen bir mektup

Cam Iş .... Gazetesi
Muhterem yazı Işleri Müdürlüğüne

2. Ocak. 1954 günü Istanbul'dan namıma gelmiş olan bir mektup, bütün Türk Sendikacılarını itham ve tehdit etmektedir.

Mezkûr mektubun sureti ile

(Devamı 3 de)

Çalışma Meclisi toplanıyor

Ilk defa olarak 1947 senesinde Ankarada toplanan çalışma Meclisi o zamandan beri tekrar toplanamamıştı.

Bu kere ise 15 şubatta Ankarada tekrar toplanacaktır.

Meclise Çalışma Vekili, Çalışma müsteşarı Bakanlıklar temsilcileri Ü n i v e r s i te Ilmi Heyeti, Işçi ve işveren Temsilcileri iştirak edecek ve iş mevzuatı ile ilgili kararlar alınacaktır.

Sendika Haberleri

PRIM MESELESI

Bir yılan hikâyesine dönen prim mevzuunu evvelce hazırlanmış olan komisyon görüşünü umum müdürlüğe bildirmiştir. Bütün mensuplarımız bu ay primlerinin tahakkukunu beklerken, işletme şefinin Almanyadan gelmesi bu işi bir ay daha uzatmış bulunuyor. Komisyon tarafından hazırlanan talimatname umum müdürlükçe Fethi Armanın tetkikine vermiştir. Fethi Armanda zaman bulup bu işle meşgul olamadığından, Yılan hikâyesi uzayıp gitmektedir.

Temennimiz yedi işçinin mukaddera'ı ile ilgili olan Prim talimatnamesinin Fethi Arman tarafından bir an evvel tatbik edilmesidir.

MUESSESEMIZ IŞÇI BAREMINI TEKRAR ELE ALIYOR.

Sendikamızın iki seneden beri israrla üzerinde durduğu işçi bareminin tekrar ele alındığını ve bu hususta baremin hazırlanması Umum Müdürlükçe Işletme Şefi Fethi Armana verildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Yalnız bu hazırlanan baremin bir hususiyeti varsa oda tek taraflı hazırlanmasıdır.

Işçilerimizin hayatiyeti olan bu mesele üzerinde sendikamız daha önce görüşünü umumüdürlüğe bildirmiş idi.

Temenni ederizki Işletmenin bu mevzuuda ya evvelce sendikamızcada hazırlanan barem taslağını göz önünde bulundurması, ve yahut tekrar sendikamızın bu husustaki görüşüne müracaat etmesi esas bakımından zarurettir zannederiz.

Tek tarafı yapılacak bir barem netice vermiyeceği muhakkaktır.

Düzeltme

Gazetemizin 1. Ocak. 1954 tarih ve 14 ncü sayısının üçüncü sayfasında intişar eden (Sendikacılarımızın Ingiltere Seyyahatı) yazının başlığına yanlışlıkla «Şefliğe ait görüşler» konulmuştur. Düzeltir ve özür dileriz.

Sağlık Bahisleri

Verem Hastalığı

Dr Tarık KIRATLI
İşçi Sigortaları Kurumu
Paşabahçe Dispanseri
Dahiliye Mütehassısı

Sirayetin rolü önemlidir şimdi verem mikroplarının hangi yollardan ve ne şekilde insan vücuduna girdiklerini sıralıyalım. Fakat hemen şunu da ilâve edeyim; bir kısım bilginler yaşlıların veremini yeni bir sirayetten sonra değil daha ziyade çocuklukta alınmış bir intasın tekrarlaması olarak kabul ederler. Yani herkes verem mikrobunu ilk yaşlarda alır, ve hastalık hemen zuhur etmez. Vücut mikroplara karşı müdafaa elemanlarını ve şöyle bir safha geçirir. Teneffüs yolu ile giren mikrop akciğerde yerleşir. bilhassa ciğerin tepe bölgesinde oturur. Burada (ilk odada) teşekkül eder ve bir kaç günde kendiliğinden iyileşir. Buna ilk intanda derler. İşte bu ilk intanı herkes küçük yaşlarda haberi olmadan geçirir. yaşlandığı zaman, daha gençlik çağında (bazı kimselerde) hastalığın zuhuru, yeniden mikrobun alınması ile değil. Evvelce çocukken alınmış olan ve ciğerde silinmiş olan ilk mikrobun fena şartlar (açlık, içki, sefahat, yorgunluk, tozlu hava) altında muvakemeti kırılacağından hastalık meydana çıkar deniliyor. Ve misal olarakta sonradan bazı kimseler mikrop aldıkları halde hastalanmadığını ileri sürüyorlar. Vücudun mikroplara karşı dayanıklı olmasına (Muafiyet) denir. Muafiyeti olan kimseler sonradan mikrop alsalar bile hastalığa yakalanmıyorlar.. İşte (Verem aşısı) nın çocuklara tatbiki, çocuklarda muafiyeti temin etmekten ibarettir. İlerde aşı hakkında daha geniş tafsilât verilecektir.

1 Konjenital sirayet : Verem hastalığı irsi olarak yani basillerin anneden çocuğa geçeceği düşüncesi vardır, ilk zamanlar bu faraziye çok tutulmuş ve bu hastalık irsi olduğu kabul edilmiştir.

Basiller çocuk annenin karnında iken kan yolu ile Plasonya ve oradan çocuğa geçer deniliyordu. Fakat yapılan istatistiklere nazaran Konjenital intanın ufak sayıda olduğu görülmüştür. Hattâ doğar doğmaz çocuğu anneden ayrı olarak beslendiği taktirde çocukta verem görülmemiştir. O halde bir çok müelliflere nazaran Konjenital intanın pek nadir olduğu kabul edilmektedir.

2 — Bağırsak yolu ile sirayet : Çocuklarda bağırsak yolu ile intanın daha kolay olacağı ileri sürülmüştür. Bağırsaktaki Lenfa uktelerine, buradan akciğere ve kan yolu ile ciğere gelip yerleştiği ve ilk mikroba (odak) yaptığı söylenmiştir.. Halbuki bir kısım müellifler böyle çocuklarla Bağırsak lenfa uktelerinin hastalığı metastas olarak sonradan husule geldiği yani ilk intanın akciğerde olduğunu söylerler. Bağırsak yolu ilede husule gelecek intanın ender nodirat olarak kabul ederler.

3— Deri Yolu ile sirayet : Eskiden deri tüberkülozunün hariçden gelen yani temas ile husule gelen intan olarak kabul ederlerdi. Fakat bugün bu da kısmen kabul edilse bile en ziyade metastazi olarak husule geldiği kabul edilmektedir.

4 — Teneffüs yolu ile sirayet : Akciğer Veremini izah için teneffüs yiolu ile sirayet, en tabiî yol ve en önemli sirayet tarzı olarak kabul edilmektedir. Birçok insanlarda (ilk intan) akciğerlerdedir % 80 — % 90 hastalık akciğerde bulunmuştur. Teneffüs edilen hava ile Basiller doğruca akciğerlere gelir ve burada ilk intanı tevlit eder. Gerçi basiller teneffüs edilen hava ile vücuda girdikleri zaman önce burunda ağızda kalabilirler. Fakat buralarda Pirimer olarak hastalık yapmazlar.

5 — Temas yolu ile sirayet: İnsanlar için menba intan veremli hastalardır, bilhassa çıkardıkları balgam büyük bir tehlikedir. Veremli bir hasta bir günde bir milyardan fazla basil çıkardığı hesap edilmiştir. Öksürükle çıkardığı damlacıklar buna dahildir. Veremli ie öpüşmek, kulandığı kaplardan yemek, içmek, havasile teneffüs etmek sirayeti kolaylaştırır. Alimler hastaların öksürükle bir metreden uzağa basil saçdıklarını isbat etmişlerdir. Bilhassa kurumuş balgam toz halinde havaya karışarak alınması kolay olur. Onun için mektep, kışla, fabrika gibi umumi yerlerde kardonlara, yerlere tükürmek çok tehlikelidir. Sokakta güneş gören yerlerde balgamdaki basiller çobuk ölür, sirayet daha az olur.

6 — Alınan gıdalarla sirayet : bilhassa kaynatmadan pişirmeden alınan et, süt ve sebzelerle intan kolayca geçebilir. Su ve meşrubat ilede ayni şekilde geçebilir. Sütü 10 - 15 dakika kaynatmakla mesele hal edilmiş olur.. Et ve sebzeler süt kadar tehlikeli değildir. Çünkü bunlar daima pişirilincede yenir.

Sonu var

Sendikamızın faaliyetleri

Süreyya paşa sanatoryamında yatan işçi arkadaşlarımızı 16/1/1954 tarihinde beş kişilik bir hey'etle ziyaret etmiş ve hasta arkadaşların durumları ile alâkadar olmuştur.

★

Geçen nüsha haber verdiğimiz dışarıda çalışan işçilere Avcı yeleği verilmesi işi tahakkuk etmiştir.

Sendikamızın teşebbüsünü müsbet karşılayan müessese Avcı yeleği tevziatına başlanmıştır.

★

Son bir ay zarfında Sendikamıza 100 işçi kayıt olmuştur. Merkezde üye mevcudumuz 1260'a yükselmiştir.

★

Sendikamız şubelerinden bu günlerde bazı işverenler hakkında devamlı şikâyetler vaki olmaktadır.

★

İdare hey'etinden bir komisyon şubelerimize bağlı bütün işyerlerimizi kontrole başlayayacak ve kanuna aykırı hareket eden patronları ilgililere ihbar edecektir.

★

Geçen yıl açılan İngilizce kursu 5/Onak/954 tarihinde sona ermiştir. Bu kursa sendimızın yaptığı yardım 300 lira civarındadır.

Gazojenleri iyi çalışmıyor

Paşabahke Şişe ve Cam Fabrikaları gajozenleri iyi çalışmaktadır.

Son olarak yapılan iki numaralı gozojen çok düşük kalitede gaz yapmakta, diğer gozojenlerden iki tanesi ise kullanıldığı kömürü yarı yarıya istifade etmeden dışarı atmaktadır.

Gazojenlerin başına getirilen bir tamirat ustabaşısının gazlar hakkında teknik bilgisi bulunmaması bu halin devamını sağlamaktadır.

Bu servis her gün için 10. ton kömür'ü kullanmadan dışarı atmaktadır.

Bu servis her gün için 10. ton kömür'ü kullanmadan dışarı atmaktadır.

Dışarı atılan kömürün bedeli ise günde 250 ayda ise 5000 senede ise 60 bin liradır.

Bu servisin başına işten anlayan ve bu branjda ihtisas yapmış birini getirmenin zamanı gelmiştir artık.

Garanti Bankası

1954 de

Villâ ve Apartman daireleri; Ayrıca

2.000 altın ve bir kişiye

100.000

lira dağıtıyor.

Garanti Bankasının 954 ikramiye plânı yayınlanmış ve halk arasında çok alâka uyandırmıştır. Bu plânda İstanbulda villâ ve apartman daireleri vardır. Ayrıca 2.000 altın ikramiyeleri mevcuttur. Bütün bunlardan başka bir kişi tam 100.000 lira kazanabilecektir.

Garanti Bankasının aylık ikramiye çekilişlerine katılmak için 100 lira yatırmak kâfidir. Her 100 liraya bir Kur'a numarası verilmektedir.

1954 yılında bakalım talih kuşu kimlerin başına konacak?

0 bc..

Türk - İş'e gönderilen tehdit mektubu münasebetile

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Reisi Naci Kurt'a gönderilen adi bir mektup (!) gazetimizin diğer sütunlarına dercedilmiştir.

Asil Türk işçisinin adını istismar ederek, onun bütün temsilcilerine küfür ve tehditde bulunan bu mektubun acaba sahipleri kimdir?

Bir veya bir kaç Türk işçisi mi?.. asla. Çünkü : birimiz veya bir kaçımız bir şahısa veyahut bir teşkilâta kızıp öfke ile ahlâkımızın müsadesi dahilinde küfür ve tehditte bulunabiliriz. Bulunabiliriz amma bu öfkemiz, sitemimiz yalnız birkişiyedir. Halbuki, Konfederasyona gönderilen mektup bütün Türk işçisinin teşkilâtlarına ve onun temsilcilerine şamildir. Şu halde mektubu yazanlar Türk işçisi değil, o'nun daha doğrusu Türk milletinin milli ruhuna, milli varlığına ve milli birliğine düşman olan alçak bir idolojinin uşaklarıdır. Bunda asla şüphemiz yoktur. Yalnız bir nokta yine bizlerce meçhuldur. Bu alçaklığı yapanlar acaba Türk işçi arasındamı? yoksa Türk işçisini istismar etmek için işçilikle ilgisi olmayan kızıl ruhlular mı? İşte bu noktanın aydınlanması emniyet teşkilâtımıza düşmektedir.

Bu mektubu yazan ey gafiller, şunu biliniz ki, Türk işçisi ve o'nun temsilcileri ruhlarına kadar milliyetçi kimselerdir. Kanun çerçevesi içinde işçilerimize hizmet edip günden güne menfaatları sağlanmaktadır.

Senin yıkıcı zihniyetin bizi yolumuzdan alakoyamaz.

Nefret ve lânet olsun sana ve senin gibi gafillere...

H KARA

DEKOR ATELYESİ ŞEFİ İSTİFA ETTİ

Uzun zaman Almanyada Cam süsleme kısmı üzerinde ihtisas yapmış ve Atatürkün emirlerile Şişe ve Cam Fabrikasında (Paşabahçe) Dekorculuk Atelyesini 16 sene evvel kuran İhsan Bilen istifa etmiş ve müesseden ayrılmıştır.

İyi bir Dekorcu ve titiz bir Şef olan B. Bilen memleketin bir çok dekorcularını yetiştirmiştir.

Ayrılmasına sebep işçilerine ait bazı isteklerin yerine getirilmemiş olduğu söylenmektedir.

Cam - İş : Müessese çok kıymetli bir elemanını sadece idari bir hata yüzünden kaybetmiştir. Yazık.

YENİ BİR TAYİN

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikaları Tritaj Servisi şefliğine Expertiz kısmına bakan Yük. Kimya Mühendisi Muhtar Ataman tayin edilmiş ve vazifesine başlamıştır.

Cam - İş : Eski bir Tryajcı olan B. Ataman'a muvaffakiyetler dileriz.

Şubelerimize Bağlı İşyerleri İşçileri zam istiyorlar

Ücretleri düşük ve bir çok sosyal yardımlardan mahrum durumda bulunan Sendikamıza bağlı şubeler işyerlerinde çalışan işçiler ücretlerine zam istemektedirler.

Son verilen birer maaş ikramiyeden istifade edemiyen bu arkadaşların isteklerinde haklı oldukları tabiidir.

Gerekli teşebbüslere bu gün

Kadın işçi arkadaşlara öğütlerim

- KİSTLER -

Yazan :
İşçi Sigortaları Kurumu Paşabahçe Dispanseri Nisaiye Mütehassısı Dr. Naci BUÇUKOĞLU

Kadın tenasül cihazı hastalıkları içinde en fazla tesadüf edilen Kistlerdir. Sebebleri malum olmayan bu telim urlar; cidarları ince bir zarla örtülü ve içleri mayi ile doludur. Bu elma portakal hatta çocukbaşı ve 18 kilo ağırlığa kadar büyüyebilen bu urlar : Yerlerine göre :

1°). Yumurtalıktan,

2°). Yollardan,

3°). Raimle, onun etrafındaki bağlardan menşe olarak büyüyenler olarak üç kısma ayrılırlar.

Klinik : Muayeneler, yuvarlak, etrafı pürtüksüz olarak hissedilir. Çok tazyik edilmemelidir. Bu şekilde başlayan birçoklarına tesadüf ettim.

Kistli hastaların, akşamları hafif ateşi olur. Nabız ekseriya süratlidir. Kalpte hafif çarpmak vardır. Yüzleri umumiyetle soluktur 16 — 18 kiloluk olan büyük kistlerde sahıs adeta kaşektik duruma gider. Yüzündeki elmacık kemikleri çıkar. Elleri titrer. İştah çok azalır. Umumiyetle peklik çekerler ve sık sık idrara çıkarlar. Bu durumda olan bayan hastalar, adet bakımından gayri muntazam olurlar.

Kistlerde en mühim hâdise bilhassa saplı olanlarda Tarsion meselesidir. Yani bütün sapı etrafında dönmesidir. Birdenbire adeta bıçak saplanır gibi bir sancı hiseder. Nabız sür'atlenir Hasta karnı üzerine kıvrılır. İçinde birşeyin koptuğunu hisseder. Dış gebeliklerdede aynı durum olduğu için birbiri ile dalma karışabilir. Çok dikkatle hareket etmeli, muhakkak teşhisi tefriki yapılmalıdır.

Tedair : Eskidenberi kistli hastaların iğne melhem ile tedair edilebilecekleri söylemesidir. Bunlar kati'yen yasaktır. İğne ile tedarik yanlıştır. Çünkü hariçten içeriye mikrop sokulmuş olur. Kistler iltihaplanırsa çok vahim olan neticeler doğar. Büyük olan kistlerde mutlak tedair ameliyattır. Saplı oanlarda ise en kısa zamanda müdahale etmek icap eder. Bilkhassa iş yerlerinde çalışan bayan işçi arkadşlarla bu çok mümkündür. Aynı appendisite benzer. Bazıları Şua tedavisi ile kistleri erittiklerini söylemişlerdir. Tamamen yalandır. .Böyle şeylere kanmak icap eder. Daima hekim kontrolü altında icap eden tedaviyi yapmak insanın kendi şahsi sağlığı bakımından düşünülecek en iyi çaredir.

İş verenler sendikasının ilk faaliyeti

Yazan : Lutfu AK

Aziz okuyucularım.

Müessesemizde ikinci bir sendikanın kuruluşundan beri bu sendikanın gayelerini sizlerere izah etmek için gazetemizin bu sütunlarında defalarca yazdık. Çok şükür bizim yazmamıza hacet kalmadan asıl g a y e l eri kendileri tarafından çözülü verdi Milli birliği ve milli hisleri baltalamak.

B..M.M. kararı ile kanunlaşıp yürürlüğe giren ikramiye kanunundan istifade edip işçilerimize yarım maaş verildiği ve sendikamızın gayretli çalışmaları neticesinde bu maaşın tam olarak verilmesine önayak olunduğu hepinizce malûmdur. İkramiye kanunu gereğince bir iş yerinde altı ay hizmeti olmıyan bir işçi ikramiye alamaz diye bir kayıt mevcuttur. Ve bu madde gereğincede bizim iş yerimizden (245) arkadaşımız ikramiye alamamıştır.

Daima milli hislerle bağlı olan biz işçilerin umumi arzuları ile ikramiyellrimzden (2,5) lira kesilerek tutarının bu arkadaşlara tediye edilmesi uygun görülmüş ve bu isabetli kararda bütün memur ve müstahdemlerimiz iştirak etmiştir. Kesilen paranın sendikamız kasasına gireceği zehabına kapılan sendikacılar sicil ve muhaberat Md. lüğüne müracaat ederek kendi üyelerinden kesilen paranın kendilerine verilmesini ve aksi takdirde bu paranın ana sendikaya verilemiyeceğini iddia ettiler. Bu durum karşısında kendi sendikalarına kayıtlı üyelerin paralarının kendilerine iadeleri uygun görülmüş ve Baş Püantör bu hususta vazifelendirilmişti.

Paralarını almağa gelen üyelerin bir çokları parayı almayıp üstelik şöylede hitap ettiklerinede şahit olduk. Bizim paramızın amiri yoktur. İstediğimiz yere veririz buna kimse karışamaz deyip gittiler bir kaç taneside parayı oradan alıp öte taraftan sendikamıza getirip verdier dedilerki biz bu parayı gönüllü verdik ne yazıkki buna mani olundu alın onlar duymasın işçi kardeşlerimize helâl olsun. uŞnuda söyliyeyimki bu arkadaşlar içerisinde kendi sendikaları yönetim kuruunda olan değerli elemanlardanda vardı sözlerim bu arkadaşlara raci değil.

Sendikamız sayesinde az olsada bile (245) arkadaşın yüzünün gülmesine sebep oldu. Bu sendikcılar mevzuu anlayıp iinleaikten sonra hareket etselerdi iyi bir puan kazanabilirlerdi. Fakat anlayıp dinlemeden böyle bir milli birliği baltaladıkları için büyük bir inkitaa uğradıkları muhakkaktır. İşte arkadaşlarım b. sendikanın gayesi işçilerin menfaatı için değil işçilerin menfaatlerini baltalamak için kurulduğuna bir delildir.

Bazı işçileri sendikalarına üye etmek için şöyle vaad ettikleride malumdur. Bize üye olursanız yevmiyenize zam yapılır primde fazla alırsınız. Bu tekliflerine gayet haklıdırlar çünkü kendileri işvereni temsil ediyorlar prim kendi istediklerine vermeğe serbestirler. Amma öte taraftan en büyük darbeyi kendilerini vuracağını söylemedikleri şayanı teessüftür.

Herhalde işçilerimiz bunların gayelerini anlamıştır. Bundan sonra bunların vaatlerine kulak vermiyecekleri muhakkaktır. İnşaallah bunlarda doğru yolu bulupta o tarafa avdet ederler.

Sohbetler :

O devir kapanmıştır

Sene 1944 sonraları, Anadoluda bir Fabrikada çalışmaktayım.

Fabrikanın bulunduğu kasaba epey ücra bir yerde. İdareciler gemi tamamiyle azıya almışlar. İşçiye adeta köle muamelesi yapmaktadırlar. İleri gelen Şeflerden biri bana kalsa şu adamları (yani işçileri) bir çorbaya çalıştırırım diyor.

Çalışma emniyeti diye bir şey yok. Şef bir işçiyi bekçiye gösteripte şunu dışarı atın dedimiydi, o işçi gitmiştir. Artık kıdem tazminatı, ihbar müddeti filân arayan yok.

Ayda 80 liraya çalışmış olmamıza rağmen bu paranın 20 - 30 lirasının ceza parası olarak kesilmiş olduğunu iyi hatırlarız.

Aradan seneler geçti yeni yeni kanunlarla işçilerin maddi ve manevi hakları kayıtlara bağlanmağa başlandı. Bu günkü duru mtamamiyle tetmin edici olmaz'sa bile, eskiyi aratmamakta olduğu hakikattir.

Fakat bu arada bazı idareciler, değişen ve terakki eden zamana intibak edemediler.

Geçmişin alıştırdığı diktatörya zihniyetten, lüzumsuz müdahaleler edici ve maliyetlerini rencide edici hareketlerden kendilerini kurtaramadılar.

Hakaret etmenin, ceza vermenin ters ve sinirli konuşmanın şefliğin esas vazifelerinden olduğunu sananlar henüz mevcuttur.

Paşabahçe Şişe ve Cam fabrikalarında dahi bu zihniyette insanların mevcut olduğunu bir çok hâdiseler göstermektedir.

Mamul ve Transit Anbarlarında yapılan baskının son haddi bulduğu yapılan devamlı şikâyetlerden anlaşılmaktadır.

Mamul Anbarlar Şefi kendi maiyetinde ve Transit anbarında çalışan işçilere lüzumsuz müdahaleler yapmakta, keyfi yer değiştirmekte ve alenen hareketlerde bulunmaktadır.

Bununla ilgili bir çok şikâyetlerde Sicil Müdürlüğüne aksettirilmiştir.

İşçinin sinirleri ve maneviyatları üzerinde reaksiyonlar yapan bu hallerin normal çalışmaya tesir edeceği tabiidir.

İleride bu servislerde nahoş hâdiseler olabilir. Zira bu şef, tehdit, hakaret, etme ve ekmekle oynama devirlerinin artık çok gerilerde kaldığını bir türlü kabul edememektedir.

Muhterem bir idareci ve işçinin kıymetini takdir ettiğine defalarca şahit olduğumuz Sayın Murahhas azamızdan bu servislerle yakınen ilgilenmesini rica etmek mecburiyetini duymaktayız.

Bir Sendikacı

Aradan seneler geçti yeni yeni kanunlarla işçilerin

İşçilere yapılan ayrı muamelelere son verilmelidir

Yazan : Hasan TÜRKAY

İş yerimizde halen çalışmakta olan işçiler, üç nev'i üzerinden ücret alırlar. Saat ücreti, akort ve maaş.

Akort ve saat ücreti ile çalışan işçiler arasında bir ayrılık yok gibidir. Fakat maaşla çalışan işçilere müessese tarafından yapılan istisna'i muameleler ise ehemmiyete haizdirler.

Bu mevzuu ele alırken peşinen söyeyeyimki hiç bir gizli maksadım yoktur. Sadece realits bir görüşle Antidemokratik olan bu usulleri yavaş yavaş kaldırıp esaslı bir şekilde sosyal adaletin yerine getirilmesidir. İşte bu maksatla diyorumki ayni çatı altında çalışan bütün işçilerin el birliği ile çalışmak suretile istihsalimizin yükseleceğine inanıyoruz. Şu halde işverende bu kitle arasında ayrılık gütmesi doğru bir hareket değildir. Diyeceksinizki, kitle arasında ne gibi tefrik yapılır? Meselâ : maaşla çalışan bir kalifiye işçi, vazife ile İstanbula gittiği zaman beş lira harcırah alır. Ayni iş için giden saat ücretli kalifiye bir işçi ise bir lira harcırah alır. Yine bir ay hasta yatan maaşlı bir işçi müeseseden tam maaş alır. Yani sigorta tarafından eksik ödenen parayı mülssese tamamlar. Saat ücreti ile çalışan bir işçi ise hasta yattığı zaman sigorta tarafından ne ödenirse onunla kalır.

Bu tefrikleri kısaca belirtirken sonra naciz düşüncemle bu muamelelerden mütevellit iş yerimize olan zararlardan bahis edeceğim. Evvelâ şunu kabul etmek lâzımdırki, işçiler, tarafından, Usta başılara karşı bir réaksiyonun mevcut olduğunu kimse inkâr edemez. Fakat bunda usta başılarda kabahat vardır denemez. Çünkü insanlar menfaatlerini severler. Sadete ben, onları şu noktada tenkit ederim. Hiç olmazsa maiyetinde çalıştırdıkları işçiler lehinde teşebbüse geçmeleri lâzımdı. Onlar bunu yapmadılar isteselerdi yapmalarına hiç bir mani yoktu. Burada esas kabahat müessesededir.

İşverenlerimiz bazı lütuflarla ustabaşılar ile işçiler arasına daima bir duvar çekmiştir. Halbuki işçilerin ustabaşılarına karşı sevgi, saygı ve itimatları olacakki ahenkli bir çalışma temin edilsin dolayısiyle istenilen randıman alınabilsin. Huzur, ahenk, hatta komple bir çalışmanın rasyonel bir çalışma temin edilemiyeceğini kim inkâr edebilir.

İşte, bu gibi ayrı, muamelelerin işçiler arasında temin ettiği huzursuzluğu ortadan kaldırmak teşkilâtımızın esas vazifeleri olduğundan iş verenlerimizden şunu istiyoruz. Eski den beri yapılan hataları tekrar edip, işçilere sosyal mevzularda tefrik etmesinler. Bundan böylede istisna'i lütufları kaldırıp meseleyi kül halinde mütalâa etsinler. Bunu yaptıkları takdirde görecekler ki, bu kitleden daha iyi randıman alınacaktır.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi yayınlarından

Türkiye İşçi Sendikaları konfederasyonununun teşekkülü

Yazan :
Prof. Dr. Orhan TUNA

a) Giriş.

Bizde Sendikacılık hareketleri Cemiyetler kanunun 1946 senesinde tâdilinden sonra 1947 de neşrolunan 5018 sayılı «İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birliklerine ait kanun» ile başlamış bulunmaktadır. Mamafih bu durum mazide Memleketimizde Sendikacılık hareket ve faaliyetlerinin asla mevzuubahs olmadığı manasına alınamamalıdır. ira 27/Temmuz/1325 «Tatili eşgal» kanununa kadar bizde sarih bir coalition yasağından bahseden mevzuata rastlamadığı gibi, esasen fiiliyatda da, mahdut ölçüde olmakla beraber işçi hareketleri doğmuş bulunuyor ve hatta bunlar zaman zaman Milletlerarası Kongerelere de iştirak ediyorlardı. Gerçekden yukarıda adı geçen kanunun sekizinci maddesi «Umuma müteallik hidemat ifa eden müessesatda Sendika teşkili memnudur» demekle bizde sendikacılık hareketlerini kat'i şekilde mani olmaktadır. Filhakika «Umumi hidemat» tabiri muayyen sahaları istihdaf ediyorsa da, o devrin tarihini tetkik etmiş olanlar «umumi hidemat» dışında kalan branşlarda büyükçe işçi topluluklarının gözde büyütülmemesi icap ettiğini ve esasen bütün aksiyonların yine amme hizmeti ifa eden müeseler işçilerinden geldiğini takdir ederler.

Nitekim y i n e ayni sene çıkartılmış olan Cemiyetler kanununa dayanmak suretile, amme hizmeti ifa eden müessesler dışında sair saha ve branşlarda çalışmakta olan işçiler bu kanunun kendilerine tanıdığı Sendika hakkında ya hiç faydalanamamışlar veya pek mahdut içüde istifade etmişlerdir. Hulâsa fiilen sınıf esasına dayanan mesleki teşekküllerden mahrumiyet devri 1947 senesine kadar devam etmiştir. Bu, 38 senelik uzun bir devredir. İşte bizde bu gün Sendikacılığın arzettiği bocalama ve kendine gelme tezahürlerini böyle oldukça uzun süren bir mahrumiyet devresi ile izah etmek fikrimizce çok yerinde olur. Zira 38 senelik bu mutlak coalition yasağı devri, esasen o tarihlerde de pek zayıf ve cılız olan Sendikacılık hareketlerini büsbütün söndürmüştür.

İşte 19947 den sonra memleketimizde yeni işçi Sendikaları birçok mudil vazifelerle ortaya çıkınca sendikacılık sahasında mazide yapılan hataları neticelerile karşılamak mukadderdi. Gerçekten 1947 yi takip eden seneler zarfında ve herhade 1950 sonuna kadar bizde Sendikacılık hareketleri Türk İşçisinin kuvvetlerini birleştirmesi merkezleştırmesi bütün işçilerin muayyen organizasyonlar dahilinde toplanması itibarile perişan bir manzara gösteriyordu. Bu devre içinde her Sendika şefi bütün Türk işçisi adına konuşmuş ve sendika temsilcilerinin amme organları nezdinde yaptıkları teşebüsler ve ileri sürdükleri talepler birbirini tutmamıştır. Bu durum karşısında henüz doğmamış olan işçi Sendikaları Konfederasyonu vazife ve fonksiyonlarını fiilen Çalışma Bakanlığı yapmıştır. B.unun ise, adı geçen Vekâletin sırf işçi haklarını değil, fakat bunun yanında işverenlerin hukukunü da temsil eden bir amme teşekkülü olmak itibarile tatmin edici bir hal tarzı olmakdan uzak bulunduğu aşikârdır. Hulâsa Sendikalarımızın, memleketin muhtelif sanayii mıntakalarına dağılmış işçileri tek bir ses ve sâz halinde gerek dahile, gerek harice karşı temsil edecek yüksek bir teşekküle olan ihtiyaçları kendini bütün şiddetile hissettirmiştir. İşte 19592 9y9ılının sonlarına kadar «çalışan sınıf» adına amme organlarına umumi efkâra matbuat ve parlâmentoya nihayet işverenlere hitap edecek, Çalışma Bakanlığı ile sınıf arasındaki münasebetleri düzenliyecek, bütün memlekete şamil kollektif iş ve ücret normlarının esaslarını hazırlayacak çalışan sınıfın siyasi fırkalar karşısındaki vaziyetini aydınlatacak perakende ve

(Devamı 4 de)

Kayseride İşçi Kredi Bankası

(Baş tarafı 1 de)

maziye ait bazı telâkkileri ve hâtıraları nakletmek faydalı olacaktır:

Ben mesleğin öyle bir devresinde bankacılığa başladım ki, o zaman «Türkten bankacı olmaz» diye bir fikir hâkimdi. Çünkü mevcut bankalar ve memeketin iktisadiyatına hâkim olan kredi müesseseleri yabancı unsurların elinde idi ve bizim iktisadî hayatımızda rol oynamak istiyenler bu yabancı unsurlara yaklaşmak ve onlara kendilerini beğendirmek mecburiyetinde bulunuyorlardı. Ayrı ayrı muhitlerde yaşadıkları için de memleket çocuklarının yabancı kredi müesseselerinden istifadeleri müşkül oluyordu. Bu öyle bir devir di ki, bir Türkün bir bankada müdür oluşu ve bir Türk gencinin bu yabancı müesseselerde vazife alışı gayet mühim bir hâdise teşkil ederdi.

Banka kurma arzusu

Zamanla bizimi memleketimizde de banka kurma arzusu doğdu. O vakit de dediler ki, Türklerden de belki bankaları idare edecek insanlar çıkabilir ama sermayeyi nereden bulacaklar? Bazıları da sermaye bulunur ama banka idarecileri, bir bankayı yürütecek elemanları nereden bulunabilecek? dediler. Bu iddiaları ortaya atanlar Türklerin banka kurabileceğine ve banka idare edebileceğine inanmıyan insanlardı. Demek her iki mütalâayı yürütenler de, Türkiye'de Türkler tarafından banka kurulamıyacağı neticesinde birleşmiş oluyordu.

Biliyorsunuz ki, bankalar sağlam kredi politakasına sahip olan sağlam karakterli memleketlerde kurulur ve emniyetle çalışır. Bir memlekette bankacılığın inkişaf edebilmesi için piyasada ahlâkın selâbetli olması lâzımdır.

Türklerin banka kuramıyacaklarını iddia edenler yüzümüze karşı piyasada ahlâkî selâbet ve emniyet yok diyemediler. Çünkü biliyorlardı ki, babalarımız birbirine ödünç para verirler, senet, hattâ imza aramazlardı. Verilen söz taahhüdün ifasına kâfi gelirdi. Bu temiz ahlâka dayanan anane devam etti ve nihayet Türkerde modern bankalar kurdular ve işlettiler. Bir vakitler topyekûn memleketin kabiliyeti «Türkler banka kuramazlar, bu işi yapamazlar» şeklinde itham altında tutulurken bugün yalnız işçilerimiz emek ve liyakatlerine güvenerek kendi alın terlerinin mahsulü bir banka kurmaya muvaffak olmuşlardır. Biraz evvel sözlerime başlarken heyecan içindeyim, demiştim.

İşte duyduğum sevinçli heyecanın sebebi budur.

Bu konuşmamdan anlıyorsunuz ki, bu teşebbüsünüz benim nazarımda çok kıymetidir. Bugün hepimizi sevindiren bu eser biraz evvel işaret ettiğim gibi belki bünye itibariyle mütevazidir, fakat kredi tarihimiz gözden geçirilecek olursa şahit olduğumuz hâdisenin mânâsı çok geniştir, şümullüdür ve hepimize gurur verecek mahiyettedir.

Hepiniz gelecekten fütur getirmiyerek zevkle, şevkle arzu ile çalışmalısınız. Bizim en hâlisane arzumuzun da bu olduğunu ve elimizden gelen yardımı sizden aslâ esirgemiyeceğimizi bilmenizi isterim. İstikbâl sizindir, hiç şüphe yok ki, muvaffak olacaksınız.

Gerekli şartlar

Arkadaşlar, biliyorsunuz ki, banka kurmak için gereken şartlar arasında liyakat ve ehliyet başta gelir. Türk milleti bu hususta liyakat ve ehliyetini tam mânasiyle göstermiş bulunmaktadır.

Yine banka kurmak için sermaye terakümünün vücut bulması lâzımdır. Bu da tahakkuk etmiştir.

Sonra herkes bilmiş ve öğrenmiştir ki, Türk vatanı geniş kredi imkânları için en emin bir sahadır. Çünkü Türk milleti ahlâklıdır, çalışkandır, ahdine vefalıdır, imzasını ve şerefini daima korumasını bilir. İşte böyle her cihetten müsait bir muhitte bir bankanın muvaffak olmamasına imkân yoktur. Siz de muvaffak olacaksınız. Buna tamamiyle emin olduğumu açıkca söyliyebilirm. Ben Celâl Bayar olarak sizin hasbî yardımcınızım. Bugünkü iktidarın da sizinle beraber olduğunu, takip ettiği prensipleri bildiğim içni ona izafetle söyliyebilirim.

Teşebbüsünüzle emniyetle ve cesaretle yürümenizi dilerim. Hepinizi bu güzel eseriniz den dolayı tebrik etmeği vazife bilirim.»

Yapı Kooperat fi faaliyete geçti

(Baş tarafı 1 de)

saların fabrika civarında ve Paşabahçe içinde olmasıdır.

Tetkik yapılmakta olan arsalar:

Mektep çayırı, Sinana bahçesi karşısındaki bağ, Fıstıkaltı, Şel civarındaki arsalar ve yine yakın civarda bir kaç arsadır. Bu arsaların tetkikinden sonra durum, kooferatif ortaklarına arzedilecektir. Kooperatif ortakların vereceği karar üzerine arsalar alınmış olacaktır.

İŞÇİ ARKADAŞ !

Evim yok diye üzülme! Sen de yapı kooperatifimize ortak ol! Zamanla güzel bir eve sahip olursun.

Türk İş'e gönderilen mektup

(Baş tarafı 1 de)

buna cevap teşkil eden yazım aşağıya çıkarılmıştır. Her ikisinin de muhterem gazetemizin ilk çıkacak nüshasında neşrini rica ve bu vesile ile hürmetlerimin kabulünü istirham eylerim.

Türkiye İşçi Sendikaları

Konfederasyonu

Reisi

Naci Kurt

(Mektubun sureti)

Türkiye Konfederasyonu Başkanı gibi senin, Federasyon ve Sendika Başkanı gibi arkadaşlarının analarınızı, sülâlelerinizin geçmişinizi S..k . giz.

Şimdiye kadar işçilerin haklarını korumak değil, eşşekoğlu eşşekler, nutuklarla avutup aidat alıyorsunuz, Türk işçisinin kasasında kaç para var? Namussuz herifler, hokkabazlar, derhal işlerinizden çekilin yoksa hayatınıza malolur. Çünkü B... yiyebildiğiniz yokki..

Bedbaht zavallı Türk İşçileri

Asil Türk İşçisinin adını istismar ederek tehdit savuran kuduza cevabım :

Şerefli Türk işçisinin tertemiz adını kirletmek istiyen sefil şunu bil ki; Türk işçisi zavallı ve bedbaht değildir. Kıp kızıl ellerinin yazdığı kelimelerle kendi meziyet ve (!) asaletini ortaya koymuş oluyorsun.

Kara ruhlu, senin seviyene alçalmağa ne terbiyem, ne de mevkiim müsait değildir. Ancak, yazında imza yerine bedbaht zavallı Türk işçileri» ibaresinin bulunması, işçi olmam dolayısile kanıma dokundu.

Efkârı umumiye huzurunda cevabımı veriyorum :

Ey kendini bilmezlerin kölesi sefil mahlûk, Türk işçisi ve onun idarecileri, uşaklığını yaptığın ideolojiye mensubiyeti asla kabul etmez. Senin ve senin gibilerin birinci Düşmanının da Türk işçisinin olduğunu unutma. .

Sana ve asil İşçiyi istismar etmek istiyenlere diyorum ki:

Sendika idarecileri, işçinin reyi ile işbaşına gelmiş, davalarına memleket kanunları çerçevesi içinde hizmet eden Milliyetçi insanlardır. Seni ve senin gibi kudurmuşlar, bizleri davamızdan alıkoyamaz.

Kuru tehditlere papuç bırakmıyan bir Milletin öz evlâtlarıyız, kendine gel ey kelbî akur.

Türkiye İşçi Sendikaları
Konfederasyonu Reisi

Naci Kurt

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Reisliğine

ANKARA

Asil Türk işçisinin adını istismar ederek tehdit savuran kuduza Konfederasyon olarak cevabın tam manası ile Türk işçisinin görüş ve kanaatlerini bildirmesi ve damarlarındaki Milli menfaatlere, ve Millı Sendikalara bağlılığı yaratan kanın verdiği, asil duyguları hay kırması dolayısle bizileri ziyadesi ile memnun etti.

Kendini bilmez bir kelp'in kuduz salyaları ile Türk — kuduz salyaları ile üst kurulumuzu tehdit etmesi teessürümüzü mucip olmuşsada, Türk - İş idarecilerinin bu yolda da gösterdiği basiret ve ileri görüşlü ifadeleri teessürümüzü izale etti.

Ata sözüdür it ürür, Kervan yürür.

Saygı ve başarılar,

İstanbul

Şişe ve Cam İşçileri Sendikası

Reisi

Hasan Türkay

YENİ AMPUL FIRINI

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikasında. Topkapıdaki Ampul fabrikası için ampul Camı imalâtına bu günlerde başlanacaktır.

Ampul Camı imâli için yeni bir Fırın inşa edilmiştir.

AMERİKAN İŞÇİ HAREKETİNİN BİR TARİHÇESİ

I. Bölüm. — İlk Teşekküller

Birleşik Devletlerdeki sendikaların uzun bir mazisi vardır. Hattâ, daha ilân edilmeden önce bile, küçük sanatlarda ve ev sanayiinde çalışan kalifiye işçiler hayır cemiyetleri halinde birleşmişlerdi ki, bunların başlıca gayeleri ücretle çalışan kimsenin ciddî bir hastalığa tutulması, borçlanması veya ölmesi hallerinde gerek üyelerin kendilerine gerek onlarınailelerne malî yardımda bulunmaktan ibaretti. Her ne kadar bu ilk dernekler, bugünkü işçi sendikalarına has hususiyetlerden pek azına malik bulunuyor idiyseler de, bunlar gene de işçilerle işverenler arasında karşılıklı olarak endişe mevzuu olabiecek problemleri tetkik etmek, ve bunların halledilmesi için gereken usulleri ve vasıtaları vücuda getirmek bakımlarından işçileri bir araya topluyordu.

İlk Mahallî Küçük Sanat Sendkl rı

Ekseryet itibarile ücretlerin indirlmesne karşı mukavemet etmek üzere daha ta 1791 tarihinde Filâdelfiya'da, Nevyork'ta ve Boston'da marangozlar, kunduracılar ve matbaacılar gibi küçük sanat erbabı ayrı ayrı teşkilât kurmuşlardı. Bu sendikalar sadece mahallî bölgelere münhasır bulunuyorlardı ve zayıftılar, çünkü bunlar nadir olarak bir sanatın tekmil işçilerini içine alabiliyordu. Umumiyetle, bunların hayatları ancak kısa bir müddet idame edebiliyordu. Yardım faaliyetlerine ilâveten, bu sendikalar ücretlerin artırılması, asgari ücretni tesbitini, çalışma müddetinin kısaltılması, çıraklık nizamının uygulanması, ve münhasıran sendika mensuplarının hizmete alınması prensipinin tessüsü çareleri ni aramışlardır.

Bir çok karakteristik sendika usulleri ilk defa olmak üzere bu devrede vücuda geldi. Meselâ on dokuzuncu asır başlangıcında kolektif müzakere prensipi gerek işçi, gerek işveren şevrelerinde çok iyi anlaşılmış ve iş uyuşmazlığı hâdıselerinde de ekseriya tatbik edilmiştir. İşçi taleplerini tetkik etmek üzere işçi ve işveren münasebetlerinin bilinen ilk toplantısı Filâdelfiya kunduracılariyle işverenleri arasında 1799 yılında yapılmıştır. Filâdelfiya ve Nevyorktaki matbaa sendikaları bunu kısa zamanda takibetti.

İşyerlerinde sendikaların tesbit ettiği ücrei tarifelerine riayet edilip edilmediğini kontrol etmek htyacından «ücretli tem silci» sendikasının ilk örneği vüvuda gelmiştir. İlk zamanların «Gezgin Komiteler» i ve bunu müteakip ücretsiz olarak çalışan temsilciler daha sonraları, «ücretli delege» tâbir edilen müteassıs ve paralı temsilcilere yol açtı.

İşçilerin kitle halinde işleri ni terk ettikleri gervler, teşkilâtlanmanın ve kolektif müzakerelerin inkişafiyle muvazi gitti. Daha ta 1741 tarihinde taleplerinin yerine getiriltesini temn etmek üzere Nevyork fırıncılarının işlerini durdurmuş oldukları söylenir ise de bu hareket işverenlere müteveccih olmaktan ziyade, ekmek fiyatını tesbit eden mahallî hükümete müteveccih bulunuyordu. İlk hakiki grev, buna katılan kendi üyelerine grev yardımı temin etmiş olan Filâdelfiya matbaa işçileri sendikası tarafından 1786 tarihinde ilân edilmiştir. Gene aynı şehirde, arkadaşları çizme imalâtı işçilerini desteklemek maksadiyle 1799 tarihinde bir müzaheret grevi ilân edildi. 1805 tarihinde Nevyork kundura işçileri «daimî» bir grev yardımı fonu ihdas ettiler ve 1809 tarihinde gene bu aynı işçiler belki de ilk defa olarak «genel» mahiyette bir greve iltihak ettiler, ki bu grev esnasında greveiler grev hareketini, muayyen bir işverenin yardımına koşan diğer işverenlere de teşmil etmişlerdir.

Sendikalar gitgide kuvvetlendikçe ücret meselesi daha ziyade ehemmiyet kazandı ve ücret hususuna taleplere karşı mukavemet etmek üzere işverenler teşkilâtlar vücuda getirdiler. Şartların müsait göründüğü hallerde işverenler bir sendikanın müessiriyetini, sendıkalara mensup bulunmıyan işçiler istihdam etmek ve işçi teşkilâtının gayrikanuni olduğunun ilân olunması için mahkemelere müracaat etmek suretiyle baltalamaya teşebbüs ettiler. Sendikalar aleyhine kanuni mücadele 1806 ile 1814 yılları arasında Filâdelfiya, Nevyork ve Pitsburg'daki mahkemelerde rereyan etmiştir. Ücretleri yükseltmek üzere işçilerin birleşmesinin âmme aleyhinde gizli bir fesat tertibi telâkki edilebileceğine dair olan eski bir ngiliz hukuk doktrini gereğince sendikalar «meslek üzerine cebrü tazyikte bulunmak üzere vücuda getiren gizli bir fesat tertibi» olarak kabul edildi ve haklarında takibatta bulunuldu.

Mahkemelerin bu «gizli fesat tertibi» doktrinini uygulamak hususundaki gayretleri bir ihtilâf konusu meydana çıkardı, ki bu mesele hemen hemen tekmil on dokuzuncu asır devam etti. Yavaş yavaş mahkemelerin dikkati sadece işçilerin birleşmelerinin gizli bir fesat tertibi olup olmadığı konusundan ziyade bu gibi işçilerin gayelerine vâsıl olmak için kulandıkları usullere yöneldi. Binaenaleyh, sendikalar bu suretle tedricen «meşru»» addedildikleri halde, grevler, lokavtlar veya işçilerin kendi taleplerni elde etmek üzere giriştikleri diğer teşebbüsler daha uzun yıllar adli takibata mâruz kaldı.

İlk «gizli fesat tertibi» hâdiseleriyle Avrupa'da Napolyon savaşlarını müteakip meydana gelen ticaret gerilemesi sendikalar üzerine ciddi surette tesir etti ve bunların çoğu ortadan kalktı. Bununla beraber, 1820 tarihinde üye sayısının düşmesinden sonra işçi teşkilâtları, büyükçe şehirlerde olmak üzere şapkacılar, terziler, dokumacılar, doğramacılar ve marangozlar arasında yeniden meydana geldi. Bu devre içinfabrika işçilerinin kurdukları teşkilâtlarda ilk defa olmak üzere görülüyordu.

Sendikaların Politika Alanındaki ilk gayretleri.

1827 ve 1832 yıları arasındaki devrede işçi teşkilâtları yavaş yavaş müstakil bir politika faaliyetine yöneldi. Bu tarzdaki gelişmeye saik bulunan faktörler, tarihçi Mary Beard tarafından yazılmız bulunan «Amerikan İşçi Hareketinin Kısa Bir Tarihçesi» adlı eserde izah edilmektedir.

«Her şeyden evvel, seçim hakkına, ehliyet hususunda ilk eyalet anayasaları tarafından ileri sürülen mülkiyet şartı terk edilmiş ve gizli oy hemen hemen bütün çalışan insanlara teşmil olunmuştu. İkincisi İşçi Sendikalarının adliye mahkemelerindeki takibata tâbi tutulmaları işçileri meslek ve sanat sınırlaının üstünde müttehit bir harekete sevk etmişti. Üçüncüsü buhar kuvveti ve fabrika sistemiyle vücude gelen sınai inkılâp büyük şehirler meydana getirmek bakımından hızla ilerliyordu. Bu inkılâp hem sanayi işçilerinin sayısını artırmış hem de bunların arasında daha sıkı bağlar vücude getirmişti. Dördüncüsü, ıstıraplar doğuran grev usulünden ziyade, kanuni mevzuatla çalışma saatlarının her yerde günde on saat olarak tesbit edilmesi ne dair olan fikir taammüm ediyordu.»

Durumlarını politik bir hareketle ıslah etmek yolunu aramak fikri bellibaşlı birçok sınai topluluklara yayıldı. Filâdelfiya'da birçok meslekî sendikalar, 1827 yılında «Meslekî Dernekler Makinist Sendikası» nı kurdular. Ancak o şehre münhasır bulunan bu topluluk, az zamanda, hem Filâdelfiya şehir meclisinde hem de Pensilvanya siyasi meclisinde «işçi sınıflarının menfaatlerini temsil etmek» üzere aday lay göstermeye başladı. Birçok eyaletlerde ise işçiler tarafından kurulan mahallî işçi partileri meydana geldi.

Elli veya daha fazla gazete tarafından desteklenen siyasi programlar aşağıdakilere hemen benzer hususları ihtiva ediyordu: Çalışma müddetinin on saat olması, çocukları çalıştırmanın takyidedilmesi, mahkumların çalıştırılması neticesinde rekabete meydan verilmemesi, parasız ve müsavi şartlar altında umumi tahsil sağlanması, borçlanma sebebiyle hapis usulünün kaldırılması, borç sebebiyle ücretlerin ve aletlerin hacizden istisna edilmesi, ücretlerinin tediyesini teminat altına almak üzere makine işçilerinin fabrikaları üzerine piotek koymak hakkı gerek evlerde gerek fabrikalarda sıhhate uygunsuz olan atelyelerin kaldırılması.

Kısa bir zaman içinde tipik Amerikan siyasi partileri çok lini iktisaden siyasi işçi derneklerinin inkişafı neticesinde işçi sendika hareketinin münhasıran ekonomik sahaya dahil buunan faaliyetinin büyük bir kısmı durduruldu ve meslekî esaslara göre teşkil edilmiş derneklerin sayısı azaldı.

Bu işçi dernekleri kendi gösterdikleri adayların muhtelif âmme memuriyetlerine seçilmesi hususlarında kısa bir müddet başarı gösterdiler ise de genel olarak asıl kendi gayelerine ulaşmak bakımından muvaffak olamadılar. Maamafih bunlar gerek asıl politik partilerin gerek genel olarak umumun dikkatini işçilerin karşılamakta oldukları sosyal ve ekonomik eşitsizliklere çekmiş oldular ve bu suretle müstakbel mevzuattan birçoğunun takibetmesi gereken hareket hattının istikametlendirilmesine yardımları dokundu. Eyalet teşrî meclisleri de sırasiyle borç sebebiyle hapsen tazyiki kaldırıldığı gibi kadınlarla çocuklar için günde âzami 10 saatlik mesaiyi kanunlaştırdı ve Amerikada parasız tahsil sistemin temelini attı.

Şehir Merkez Grupları ve Millî Sendikalar.

Daha 1830 larda işçilerin ıslâhat hareketlerine ve siyasi cereyanlara karşı olan alâkaları gevşemeğe başladı. 1835 ile 1837 yılları arasında süratle yükselen fıyatlara mâni olmak üzere, yeni bir gayretle meslekî derneklere ve sendikalara döndüler. Meselâ 1836 da Filâdelfiya ile Nevyork şehirlerinde elliden fazla mahallî sendika faaliyette bulunuyordu. İşçiler Nevyork, Boston, Sinsinati, Pitsburg Luivil gibi diğer şehirlerde de sen-

(Devamı Var)

İşçilerimize verilen ikramiyeler

(Baş tarafı 1 de)

4 — Bizlere verilen ikramiyelerin teşvik mahiyetinde olduğu ve binanaleyh vergiden muaf olması gerektiğinden bahisle işveren Maliye Vekâletine müracaatta bulunmuş ve henüz bir cevap alınamamıştır.

5 — Vekâletten gelecek cevaba intizar edilmektedir. Cevap vergi kesilmeyecek şeklinde gelirse muhasebedeki 26 yövmiye üzerinden olan alacağımız geriye kalan miktarı tam olarak ödenecektir.

6 — Şayet cevap vergi kesilecek şeklnide gelirse o vakti vergiler çıktıktan sonra alacağı kalan arkadaşların paraları yine ödenecektir.

Arkadaşlarımıza, bu bahiste malumat elde edildikçe haber verileceimiz tabiidir.

Ayrıca piyasada çalışan işçi kanun kapsamına girmemişlerse de ikramiye alaıblmeleri için piyasa fabrikâları işverenleri nezdinde yaptığımız husus teşebbüsler müsbet bir netice vermemiştir.

N. ŞEKER

konfederasyonun teşekkülü

(Baş tarafı 3 de)

ekseriya tezat halinde faaliyetde bulunan sendikaları mahalli veya mesleki birlikler ve federasyonlar tarzında teşkilâtdıracak, mevkut ve gayri mevkut neşriyata istikamet verecek, bahşedilmesi prensip itibarile kararlaştırılan grev hakkına dayanmak suretile icabında iş mücadelelerini organize eyleyecek, iş piyasasını, ücret ve fiyat hareketlerini iş gücü arz ve talebindeki tahavvülleri takip eyleyecek, yabancı memleketlerin sosyal hayatını ve çalışma mevzuatını müşahade tetkik ve bütün memlekete şamil sosyal yardım servslerini teşkilâtlandıracak, kultür tesisleri vücudı getirecek, Devlete olan münasebetleri nizamlayacak yücuda getirecek, Devletle olan münasebeteri nizamlıyacak yüksek bir sendıka oragnı filien ortada yoktu. İşte bu boşluk TÜRK - İŞ in kurulmalı ve faaliyete geçmeil e yavaş yavaş doldurulmaya başlanmıştır.

Aşağısa bu büyük boşluğu dolduran TÜRK - İŞ 'in nasıl kurulduğunu, faaliyetlerini, bünyesini ve gayelerini kısaca gözden geçirmek istiyoruz:

b) Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun doğuşu

Türkiye Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikaları Federasyonu (TEKSİF) in ilk Kongresinde hazır bulunan Sendika liderlerinden bir kısmı 18/2/1952 tarihinde TEKSTİL'in İstanbul merkezinde ilk tarihi içtimalarını yapmışlardır. Bu toplantıda teksif Federasyonu, İzmir Sendikalar Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Türkiye Taşıt İşçileri Federasyonu ile Bursa İşçi Sendikaları Birliği temsilcileri bir Konfederasyon kurulmasına ve nizamnamenin hazırlanmasına karar vermişlerdir. Bundan sonra adı geçen nizamname hazırlanmış, bütün işçi teşekküllerine gönderilmiş ve ana nizamname etrafında karara varmak için Bursada bir toplantı yapılacağı bildirilmiştir.

Nihayet 6/4/1952 tarihinde Bursada yapılan ilk ve tarihi toplantıda, Türkiye Otel Lokanta ve eğlence yerleri İşçileri Sendikaları Federasyonu ile Teksif Federasyonu ve Karabük Demir - Çelik sanayii İşçileri Sendikası, İzmir İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Federasyonu, Bursa İşçi Sendikaları Birliği, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği ile Tarsus Akdeniz Bölgesi İşçi Sendkiaları Birliğini temsil eden 28 delege hazır bulunmuştur. **Davet edildiği halde toplantıya iştirak etmiyen tek sendika Zonguldak Maden İşçileri Sendikası olmuştur.**

Bursada seçilen beş kişilik muvakkat İcra komiteiı beş aylık bir faaliyet devresinde gerekli işleri yapmış ve formaliteleri hazırlamıştır. Bursada 6, Nisan, 1952 tarihinde toplanan sendikalar temsilcileri TÜRK — İŞ 'in Temmuz/1952 de resmen faaliyete geçmesini kararlaştırmışlardır. Gerçekden muvakkat icra komitesi bu karara uyarak çalışmalarını programlaştırmıştır. Nihayet 31/Temmuz/1952 tarihinde Ana tüzük Ankara Valiliğine verilmiş ve ayni gün muhtelif şehirlerde münteşir gaze

(Devamı Var)

Cam-iş Spor

Cam - İş Gazetesinin spor haberleri için elimizden geldiği kadar çırpınıp, çabalayıp, işçi arkadaşlara mümkün olduğu kadar faydalı oluyorduk. Bu imkânları bizlere bağışlayan Bölge Başkanı Sait Selehattin Cihanoğluna geçen sene dilimizin döndüğü kadar teşekkür etmiştik. Bu senede artık daha büyük çapta çıkmağa başlayan ve aşağı yukarı 80 90 bin işçi ve ailesinin yegâne gazetesi olan varlığımıza aynı alâkayı göreceğimizi unutmuştuk.

Sayın büyüğümüz Sait Selâhattin Cihanoğlu sizden aşağıda soracağımız suallerin biran evvel açıklanmasını rica ediyoruz:

Emrimizde çalışan ve gazetecilere verilen kartlarla alâkadar olan arkadaşlar acaba neden iş ci gazetesini hâkir görmektedirler?.. Bilhassa içlerinden bir tanesi çok tuhaf bir tavırla işçi gazetesimi ne oldukları belli olmaz. Bunlara hiç bir şey vermek caiz değildir gibi sözler sarfetti?. Yüzünüze şamar gibi çarpan bu sözler doğrusu bizi çok düşündürdü!.. Acaba bu arkadaş bizi ne zannetmişti!.. Bizi bu kadar neden hakir görmüştü..

Sayın Cihanoğlu, bende bir doktorum. Hemde iki ihtisas sahibi bir doktor. Yanız işçi arkadaşlara faydalı olmak için çalışan eski bir sporcuyum. Maddi menfaatim yoktur, yaptığım şey sırf zevktir. Esasen bir doktor arkadaşla bundan başka türlü hareket edemez. O arkadaşım zannettiği gibi aşağılık insanlar değildirler. Bilmeden, anlamadan, dinlemeden konuşan bu arkadaşlardan acaba haberiniz varmı?.. Lütfen bu arkadaşlara emir verinde daha nazik daha kibar olsunlar, söylenenleri bilsinler cevap vermek tenezzüllerini göstersinler. Bunu tekrar rica edeceğim.

2 — Gene o arkadaşlar, müracaatımızda menfi cevaplar vermekte, daha atlatılmak için edecek her çareyi düşünmektedirler. Son defada; biz sizin durumunuzu Basın - Yayın temsilciliğine sorduk. Oradan alacağımız cevaba göre düşüneceğiz demişler. Bizler derhal Basın - Yayın temsilciliği ile temas ettik. Dedilerki «Efendim; bizden şimdiye kadar çıkan gazetelerden Basın kartını hamil olanların isimlerini tediler, yoksa İstanbulda bi kaydeddilerek, çıkma müsaadesi almış olan gazeteleri değil».

Sayın ağbimiz; sizde bilirsinizki Basın kart talimatnamesi sarihtir. Spor ve aktüalite kısımlarında bu apayrı bir hususiyet taşır. Bizim gazetemiz Basın temsilciliğinin.... tarih, No lu müsaadesi ile iki senedir çıkmaktadır. Spor ve Aktüalite şubeside kurulduğu tarihten beri muntazaman faaliyetine devam etmektedir. Tekrar rica ediyoruz bu arkadaşlar acaba neden yalan söylüyorlar?..

3 — Stadyum ve Sergi Sarayında kapıara vazifeli olarak verilen arkadaşlar yalnız müşkülât icinmi konuyorlar?..

Bu arkadaşlarda adabı muaşeret kaideleri tamamen değişik mauadamı alınıyor?.. Bilmem ama herhalde bu hâdiselerden sizin hicbir harebirin voktur.. Çünkü bizsizi o kadar dürüst, nazik olarak tanıyoruzki, böyle sahıslarla çalıştığımızı gördükçe yeminle söylüyorum çok üzülmekteyiz.

Biz hakkımızı aramasını çok iyi biliriz, fakat Size olan hürmet ve sevgimiz evvelâ size müracaata bizi sevketti. Bu arzu ve dileklerimizin iyice dinlenerek icap edecek tarzda hallini, tekrar rica eder, hürmetler ederiz.

Dr. N. BUÇUKOĞLU